دوکانبڕانی جیهان یەکگرن

سلاڤۆی ژیژاك
شاسوار کەمال مەحمود

به بۆچوونی هیگڵ له مێژوودا دووبارەبوونەوە رۆڵێکی گرنگی هەیە، کاتێک شتێک بۆ یەکەمجار روودەداتْ، ئەوا دەکرێتْ وەک رووداوێک سەیربکرێتْ، وەک شتێک که دەکرا رووی نەدایە، ئەگەر بارودۆخەکه به شێوەیەکی جیاواز مامەڵەی لەگەڵ بکرایە، بەڵام کاتێک شتێک خۆی دووبارە دەکاتەوە، مانای وایە که پرۆسەیەکی مێژووی قوڵتر ئاشکرا دەبێتْ. کاتێک ناپلیۆن له ساڵی 1813دا (لایپزینگ1) ی لەدەستدا، ئەو رووداوە وەک بەدبەختیەک سەیردەکرا، بەڵام کاتێک دووبارە له (واتەرلۆ2)ش دۆڕا، ئیتر ئەوە ئاشکرا بوو، که سەردەمی ئەو بەسەرچووە. هەمان شتیش بۆ بەردەوامی قەیرانی دارایی دروستە.

له سێپتەمبەری 2008دا لەلایەن هەندێک کەسەوە، قەیرانەکه وەک رووداوێکی تایبەتْ سەیر دەکرا، که دەتوانرێتْ راستبکرێتەوە، ئەویش له رێگای رێکخستنی باشترەوە... له ئێستادا نیشانەکانی دووبارە دارِمانی دارایی کەڵەکەبوونەتەوە. ئەوە نیشانەیەکی ئاشکرایە، که ئێمە مامەڵە لەگەڵ گرفتێکی بوونیادیدا دەکەین.

بەردەوام ئەوەمان پێدەوترێتْ، که ئێمە له ماوەی قەیرانی قەرزداریدا ژیان دەگوزەرێنین، بۆیە

پێویستە هەمووان بەشداری ئەو بارگرانییە بکەین و قایشەکانمان توندبکەینەوە. هەمووومان تەنها (زۆر) دەوڵەمەندەکان نەبێت. بیرۆکەی باج زیادکردن ڕێگە پێدراو نییە، ئەگەر ئەوەمان کرد، ئەوا مشتومڕەکان بەردەوام دەبن و دەوڵەمەندەکان هیچ هاندەرێکیان نابێت، ئاوەکو وەبەرهێنان بکەن، چونکە کاری کەمتر دروستدەبن و هەمووان ئازار دەکێشن. تەنها ڕێگاش بۆ ڕزگاربوونمان لە کاتە سەختەکاندا، بڕینیە لەوەی هەژارەکان هەژارتربن و دەوڵەمەندەکانیش دەوڵەمەنتربن. لە ئێستادا پێویستە هەژارەکان چی بکەن؟ ئەی ئەوان دەتوانن چی بکەن؟

لەگەڵ ئەوەی دەرئەنجامی ئاژاوەکانی بەریتانیا کوژرانی (مارک دووگان3) بوو، بەڵام هەمووان لەسەر ئەوە کۆکن، کە ئەو ئاژاوانەوە پیشاندەری ناتۆقرەیی قوڵترن، بەڵام چ جۆرە ناتۆقرەییەک؟ هاوشێوەی ئۆتومبێل سوتاندنەکانی گەڕەکەکانی پاریس لە ساڵی 2005دا، ئاژاوەگێڕانی بەریتانیا هیچ پەیامێکیان نەبوو کە بیگەیەنن (ئەمە پێچەوانەی خۆپیشاندەرەکانی نۆڤێمبەری 2010ی بەریتانیا بوو، کەتیایدا خوێندکاران دژی چاکسازیە پێشنیازکراوەکانی خوێندنی باڵا بوون)، لەبەر ئەوە کارێکی زەحمەتە گۆشە نیگای مارکسیەوە لە ئاژاوەکانی بەریتانیا بگەین لە. وەک سەرهەڵدانێکی شۆڕشگێڕی، ئەو ئاژاوانە زیاتر لەگەڵ چەمکی (قەرەباڵغی) هێگڵی دەگونجێن: ئەوانەی لە دەرەوە لە فەزای کۆمەڵایەتی خۆیان ڕێکخستوە، کە دەتوانن نارەزایی خۆیان دەرببڕن، تەنها لە ڕێگای توڕەیی (ناتەقلانی) وێرانکەری توندوتیژەوە. هێگڵ بەمە دەڵێت: نەرێنی ئەبستراکتی.

چیرۆکێکی کۆن هەیە دەربارەی کرێکارێک کە گومانی دزی لێدەکرا، هەموو ئێوارانێک دوای ئەوەی ئیشەکەی تەواو دەکرد، کارگەکەی بەجێدەهێشت و لەلایەن پاسەوانەکانەوە زۆر بەوردیەوە دەپشکنرا، بەڵام پاسەوانەکان هیچیان نەدەدۆزییەوە. تا لە کۆتایدا بۆیان دەرکەوت کە کرێکارەکە عەرەبانەکان دەدزێت.پاسەوانەکان حەقیقەتێکی ئاشکرایان لێ ون بووبوو، هەروەک ئەوانەی قسەیان لەسەرە ئەو ئاژاوانە کردووە کە ڕوویانداوە.

پێمانوترا کە هەرەسهێنانی ڕژێمە کۆمۆنستیەکان لەسەرەتای نەوەتەکانی سەدەی ڕابردوودا، هێما بوو بۆ کۆتایی هاتنی ئایدۆلۆژیا: سەردەمی پرۆژەی ئایدۆلۆژی مەزن، کە گەیشتبووە لوتکەی کارەساتی تۆتالیتاری کۆتای هات، ئێستا هەنگاومان ناوەتە ناو سەردەمی نوێی عەقلانیەت و پراگماتێکی سیاسی. ئەگەر بواری گشتی کە لەسەردەمی پاش-ئایدۆلۆژیا کە ئێستا تیایدا دەژین، بەهەر شێوەیەک ڕاست بێت، دەتوانرێت لە گۆشە نیگای ئەو ئاژاوانەوەی ئەم دواییەوە سەیربکرێت. ئەو توڕەییانە پلەی سفری ناڕەزایەتی بوون، کاری توندوتیژی هیچی ناوێت. بۆ تێگەیشتن لە مانای ئاژاوەکان کۆمەڵناسان و بلۆگ نووسان، بوونە هۆی شێواندنی ئەو مەتەڵەی کە ئاژاوەکان پێشەکەشیان کرد.

ناڕازی بوون، لەگەڵ ئەوەی مەحرومکراون لە رووی کۆمەڵایەتیشەوە پەراوێزخراون، بەڵام لەسەر لێواری لەبرسان مردن نەبوون. خەڵکانێک لە بارودۆخی مادی خراپتر ژیاون و بەتەنهایی لە بارودۆخی فیزیکی و ئایدۆلۆژی جێهێڵراون، بەڵام لە توانایاندا بووە خۆیان لە هێزێکی سیاسیدا ڕێک بخەن و بینە خاوەن ئەجێندایەکی ئاشکرا، هەربۆیە کە ئاژاوەگێڕییەکان هیچ پرۆگرامێکیان نییە، دەبێت ئەمە لە خودی خۆیدا روون بکرێتەوە: ئەمە زۆر شتمان پێدەڵێت دەربارەی ئەوەی کە ئێمە لە چ کارەساتێکی ئایدۆلۆژی و سیاسیدا دەژین و لە چ جۆرە کۆمەڵگەیەکدا نیشتەجێین. ئەو کۆمەڵگەیەی ئاهەنگی بوونی بژاردەکان دەگێڕێت، بەڵام تەنها بژاردەی بەردەست بڕینییە لە پەیڕەوکردنی کوێرانەی دیموکراسی زۆرەملێی دەستە جەمعی.

ناڕازی بوون لە سیستەمەکە، چیدی ناتوانێت خۆی دەرببڕێت لە فۆڕمی ئەلتەرناتیڤە ڕاستەقینەکاندا، تەنانەت لە ڕێگای پرۆژەی (یوتۆپیا)شەوە بێت، بەڵکو تەنها دەتوانێت گوزارشت

له خۆی بکات له ڕێگای تورەیی بێ ماناوە، کەواتە بۆ دڵخۆش بین بە بوونی ئازادی بژاردەکان، کە تەنها برینییە لە هەڵبژاردن لە نێوان پەیڕەوکردنی یاساکان و توندوتیژی خود-وێرانکەر؟

(ئالان بادیۆ4) پێیوایە کە ئێمە لە فەزایەکی کۆمەڵایەتی (ناجیهانی بوون) دا دەژین، بەو مانایەی لەو فەزایەدا تەنها فۆڕمی ناڕازی بوون برینییە لە توندوتیژی بێ مانا. لەوانەیە ئەمە یەکێک بێت لە گەورەترین ترسناکی سەرمایەداریدا: هەرچەندە بوون بە گلۆباڵ بە مانای لە خۆگرتنی (هەموودنیا) دێت،بەڵام پشتگیری لە ئایدۆلۆژیای (ناجیهانی بوون) دەکات، بەو مانایەی خەڵکی ڕێگایەک نادۆزنەوە بۆ بەدەستهێنانی مانا بۆ ژیانی خۆیان. وانەی سەرەکی گلۆبەلایزەیشن برینیە لە وەی کە دەتوانێت هەموو شارستانیەتەکان لە خۆبگرێت: لە مەسیحینەوە بۆ بودایزم، لە رۆژئاواوە بۆ رۆژهەڵات. ئێگەیشتنی بە جیهانی بوونی سەرمایەداری بوونی نییە، هەروەها شارستانیەتی سەرمایەداری بوونی نییە. رەهەندی بەجیهانی بوونی سەرمایەداری برینییە لە نیشاندانی راستی بەبێ بوونی مانا.

کەواتە، یەکەم دەرئەنجام کە پێیدەگەین دەربارەی ئەو ئاژاوانە برینییە لەوەی کە کاردانەوەی کۆنەپارێز و لیبراڵەکان دروستنەبوون. کاردانەوەی کۆنەپارێزەکان چاوەڕوان کراو بوو: بە بۆچوونی ئەوان هیچ بیانوویەک بۆ ئەو کارە تێکدەرانە نییە و پێویستە تەواوی ڕێگاکان بگرینە بەر بۆ گێڕانەوەی سیستەم، هەروەها بۆئەوەی ئەو کارانە دووبارە نەبنەوە، پێویستمان بە لێبووردەیی و یارمەتی کۆمەڵایەتی نییە، بەڵکو پێویستمان بە دیسپلین و کاری سەخت و هەستی بەرپرسیارێتی هەیە. هەڵەی ئەم تێگەیشتنە هەر ئەوە نییە، کە بارودۆخی بێ ئومێدی کۆمەڵایەتی لەبەرچاو ناگرێت، کە دەبێتە مایەی هەڵچوونی توندی گەنجان، بەڵکو فەرامۆشکردنی ئەو راستیەشە، کە ئەو تورەییانە رەنگدانەوەی ناوەکی بنەماکانی ئایدۆلۆژیای کۆنسێرڤەتیڤن.

لە ساڵانی نەوەتەکان ئەوکاتەی موحافیزکارەکان کامپینی (گەڕانەوە بۆ بنەماکان)یان راگەیاند، لەلایەن (نۆرمان تێبت5) ناشرینترین تەواوکاری ئاشکرابوو بەوەی، کە دەڵێن: مرۆڤ تەنها ئاژەڵێکی کۆمەڵایەتی نییە، بەڵکو ئاژەڵێکی موڵکداریشە، کەواتە پێویستە لە بەرنامەی ئێمەدا بێت کە ئەو غەریزە خێڵەکی و موڵکداریە بناغییانە تێربکەین. گەڕانەوە بۆ بنەماکان بەڕاستی مانای ئەوەیە: ئازادکردنی بەربەریەتی ناو ئەم کۆمەڵگە شارستانیە بۆرژوایە، ئەویش لە ڕێگای تێرکردنی غەریزە بەربەریە بناغەییەکانەوە. لە ساڵانی شەستەکاندا هێربێرت مارکوز چەمکی (چەوسێنەری ناباڵابوون)ی داهێنا بۆ تێگەیشتن لە(شۆڕشی سێکسی) بەو مانایەی: ئارەزووەکانی مرۆڤ دەکرێت ناباڵا بکرێن، هەروەها ئازاد بکرێن، بەڵام هەر لە چوارچێوەی کۆنترۆڵی سەرمایەداریدا دەمێننەوە. بەمانایەکی تر (پیشەسازی پۆرن6). لەسەر شەقامەکانی بەریتانیا لە ماوەی نائارامیەکاندا مرۆڤمان نەبینی کە بووبێتە (درندە= وەحش، بەڵکو مرۆڤمان بینی کرابوونە درندە کە لەلایەن ئایدۆلۆژیای سەرمایەدارییەوە بەهەمهێنرابوون).

لەلایەکی دیکەوە،کەمتر چاوەڕوانکراو نەبوو،کاردانەوەی لیبراڵەکان خۆی فەنیس کردبوو لەسەر باسکردنی بەرنامەی کۆمەڵایەتی و پێشکەشکردنی دەستپێشخەری، هەروەها باسکردنی پەراوێزبوونی نەوەی دووەم و سێیەمی پەنابەران لە ئاسۆکانی ئابووری و کۆمەڵایەتی: هەربۆیە هەڵچوونی توند تەنها ڕێگایە بۆ گوزارشتکردن لە ناڕازی بوونیان، بۆئەوەی خۆمان نەخزێنینە ناو تۆڵەی خەیاڵیەوە، پێویستە هەوڵی زیاتر بدەین تا لە هۆکاری سەرەکی ئەو هەڵچوونان بگەین. دەتوانین خەیاڵی ئەو بکەین ژیان چۆن دەبێت، کە گەنج بیت لە گەڕەکێکی هەژار، لە گەڕەکێکی فرە رەگەزی تێکەڵاو کە پێشوەختە گومانی لەسەرە و لە لایەن پۆلیسەوە نارەحەت دەکرێت، نەوەک بێکارە، بەڵکو لەکارخراوە کە هیچ ئومێدێکی بۆ ئایندە نییە، بێگومان لەم جۆرە بارودۆخەدا خەڵکی دەڕژێنە سەر شەقامەکان. هەڵەی ئەم تێگەیشتنە ئەوەیە کەتەنها بارودۆخە بابەتیەکان لەبەرچاو دەگیرێت، بەڵام لە راستیدا

ئاژاوەنانەوە ئامانج لێی گەیاندنی پەیامی زانییە. پەیامێکە کە چۆن کەسێک گرێدراوە بە بارودۆخێکی بابەتیەوە.

لەسەردەمێکی گاڵتەجاڕدا دەژین و کارێکی ئاسانە ئەو ناڕازییەی ئاگر لە دوکانەکان بەردەدات و دەیانسوتێنێت و فشاری خۆی لەسەر کە بەهەمان زمانی کرێکارێکی کۆمەڵایەتی، یاخود کۆمەڵناسێک وڵامبدانەوە: بە نەبوونی جوڵەی کۆمەڵایەتی، نەبوونی ئارامی، لاوازی دەسەڵاتی دایک و باوک، بێ بەشبوون لە خۆشەویستی لە قۆناغی منداڵیدا. ئەو دەزانێت چی دەکات، بەڵام دەشزانێت ئەوەی دەیکات بێ مانایە.

کارێکی بێ مانایە ئەگەر هەر یەکێک لەو دوو تێگەیشتنە وەربگرین، تێگەیشتنی موحافیزکارەکان یان لیبراڵەکان، هەردوو تێگەیشتنەکان خراپن، بێگومان بەلای (سنالین)یشەو خراپ دەبوون، چونکە ئەو ئاگادارکردنەوانەی کە لەلایەن هەردوولاوە پێشکەشکراون، برینی بوون لە کاردانەوەی راسیستی (زۆرینەی بێ دەنگ). یەکێک لە شێوەکانی کاردانەوەکان برینی بوو لە دروستکردنی یەکەی ئایەبت لەلایەن کۆمەڵەکانی (وەک: تورک، کاریبی، سیک) بۆ پاراستنی موڵک و ماڵیان. ئایا ئەو دوکاندارەکان دژی خۆپیشاندەرێکی پاکی دژ بە سیستەمەکەن؟ یاخود نوێنەری چینی کارکەرن و دەجەنگن دژی هێزەکانی هەڵوەشاندنەوەی کۆمەڵایەتی؟ لێرەدا، کەسێک دەبێت ئەوە رەت بکاتەوە کە هەرلایەکیان وەربگرێت. لەراستیدا، ئەوە ململانێیە لە نێوان دوو بەرەدا. بەرەیەکیان توانیویەتی کاربکات لە ناو سیستەمەکدا، لەگەڵ بەرەیەکیان سەرەڕای هەوڵەکان بێ هیوایە لەوەی بتوانێت زیاتر بڕوات. توندوتیژی ئاژاوەگێڕان لە راستیدا دژی خۆیان بوو. ئەو دوکانانەی سوتێنران، ئەو ئۆتۆمبیلانەی سوتێنران لەگەڕەکە دەوڵەمەندنشینەکان نەبوون، بەڵکو لە کۆڵانەکانی خۆیان بوون. ململانێکە، ململانێی نێوان گروپە جیاوازەکانی کۆمەڵگە نەبوو، بەڵکو بەشێوەیەکی زۆر رادیکاڵ، ململانێی کۆمەڵگە بوو لەگەڵ کۆمەڵگە، ململانێ لە نێوان ئەوانەی هەموو شتێک لەدەست دەدەن لەگەڵ ئەوانەی هیچ لەدەست نادەن.ململانێ بوو لە نێوان ئەوانەی هیچ بەرژەوەندییەکان لەناو کۆمەڵگەدا نییە، لەگەڵ ئەوانەی خاوەن بەرژەوەندی باڵان لە ناو کۆمەڵگەدا.

(زیگمەنت بومان7) ، سەیری ئەو ئاژاوەگێڕییانە دەکات وەک کردەی (بەکاربەری عەیبدار و ناکارامە) زیاتر لەوەی شتی دیکەبن. ئەمەش بەو مانایەی ئەو ئاژاوانە دەربڕی حەزی بەکاربردن بوون، بەشێوەیەکی توندوتیژ، ئەوکاتەی بوار نییە بەشێوەیەکی دروست گوزارشت لە خۆیان بکەن لەرێگای بازاڕکردنەوە، کەوانە لە ناو ئەو ئاژاوانەدا ناڕەزایی دروست بوونی هەیە کە تیایدا وڵامی پێچەوانەن بۆ ئایدۆلۆژیای بەکاربردن. واتە: ئێوە بە ئێمە دەڵێن وەرن شت بەکاربەرن، بەڵام مەحرومان دەکەن بەوەی بە شێوەیەکی گونجاو ئەو کارە بکەین- لەبەرئەوە ئێمەش بەو رێگایە دەیکەین، کە دەتوانین! ئەو ئاژاوانە نیشاندەری هێزی مادی ئایدۆلۆژیان. لەوەش زیاتر لەوانەیە نیشاندەری کۆمەڵگای پاش- ئایدۆلۆژیابن. لە گۆشەنیگای شۆڕشگێرییەوە، کێشەی ئاژاوەگێری برینی نیە لە توندوتیژی بەڵکو ئەوەیە کە توندوتیژی بەشێوەیەکی راست خود-دڵنیاکەر نیە. ئاژاوەگێری، تورەیی و بێ هیوایی بێ توانایە لە شکلی هێزدا،هەروەها حەسودیە لە شێوەی کەرنەڤاڵی سەرکەوتندا.

وا باشترە کردەی ئاژاوەگێری لەگەڵ جۆرێکی دیکەی توندوتیژی گرێ بدەین، کە بە بۆچوونی زۆربەی لیبراڵەکان هەڕەشەیە بۆسەر شێوازی ژیانی ئێستامان، ئەویش برینییە لە لە هێرشی تیرۆرستی بۆمبی خۆکوژ. لەهەردوو حاڵەتەکاندا: توندوتیژی و توندوتیژی بەرامبەر لە ناو بازنەیەکی شەڕانگێزدا قەتیس بوون، هەریەکێکیان ئەو هێزە دروستدەکات کە شەڕی پێدەکات. لەهەردوو حاڵەتەکەدا کوێری هەڵسوکەوتیان پێدەکات، کە تیایدا توندوتیژی دانپێدانانی ناوەکیە بە بێ توانایی. تەنها جیاوازی کردە تیرۆرستەکان لەگەڵ ئاژاوەکانی پاریس و بەریتانیا ئەوەیە، کە ئەو کردەوە تیرۆرستیانە لە پێناو خزمەتکردنی (مانایەکی موتڵەق)ە ئەنجامدەدرێن، کە لەلایەن ئاینەوە دابینکراوە.

بەڵام ئایا ڕاپەڕینەکانی جیهانی عەرەبی، بەرەنگاربوونەوەی دەسنەجەمعی نەبوون بۆ ڕێگرتن لە ئەلتەرناتیفی خود-وێرانکەر و توندوتیژی فەندەمێنتالیزمی ئاینی؟ بەداخەوە هاوینی 2011ی میسر خاڵی کۆتایی هاتنی شۆڕشە، ئەو کاتەی ئازادبوونی (دەشێت ببێت) خنکێنرا. گۆڕهەڵکەنەکان برینی بوون لە سوپا و ئیسلامیەکان. ئاماژەکانی ڕێکەوتنی سوپا (کە سوپای موبارەکە) و ئیسلامیەکان (کە لەسەرەتای شۆڕشدا لە پەراوێزدا بوون، بەڵام ئێستا دەسەڵاتی زیاتر بەدەستدەهێنن) ئاشکرایە. ئیسلامیەکان نەرمی دەنوێنن بەرامبەر سوپا بۆئەوەی سوپا قازانجی مادی بەدەستبهێنێت ، لە بەرامبەریشدا سوپا نەرمی بەرامبەر ئیسلامیەکان دەنوێنێت بۆ بەرقەرار بوونی هەژموونی ئەوان. دۆڕاوەکان برینی دەبن لە لیبراڵەکان- کە زۆر لاوازن سەرەڕای هاوکاری مادی CIA بۆ پەرەپێدانی دیموکراسی- هەروەها دۆڕاوێکی تر برینییە لە نوێنەرانی ڕاستەقینەی شۆڕش، ئەوانیش عەلمانیە چەپەکانن. ئەوانەی دەیانویست تۆڕێک لە ڕێکخراوی کۆمەڵگەی مەدەنی لە سەندیکاکانی بازرگانیەوە بۆ فێمینستەکان دروست بکەن. بارودۆخی ئابووری زوو بێ یان درەنگ ،هەژارەکان، ئەوانەی لە ناڕەزاییەکانی شۆڕشدا نا ئامادەبوون، دەڕژێنەوە سەر شەقامەکان. هەروەک دیارە ئەقینەوەیەکی نوێ ڕوودەدات. پرسیاری قورس بۆ کایەی سیاسی میسر برینییە لەوەی چ لایەنێک ڕابەرایەتی تورەیی هەژاران دەکات؟ چ لایەنێک دەیکاتە پرۆگرامێکی سیاسی: عەلمانیە چەپەکان، یاخود ئیسلامیەکان؟

کاردانەوەی زاڵی ڕای گشتی ڕۆژئاوا بەبێ، گومان برینی دەبێت لە نیشاندانی سەرکەوتن بۆ حیکمەتێکی گاڵتەجاڕ، کە ئەم شتەمان پێدەڵێت: هەروەک شۆڕشی وڵاتێکی (نا عەرەبی) ئێران ئاشکرای کردووە، کە شۆڕشی خەڵکی لە وڵاتانی عەرەبی هەمیشە کۆتاییەکەی برینی دەبێت لە ئیسلامیزمی میلیشیایی. لەم دۆخەدا موبارەک باشتر دەردەکەوێت، چونکە پاراستنی ئەو شتانەی دەیناسیت باشترە لەوەی یاری لەگەڵ ئازادبووندا بکەی. لە دژی گاڵتەجارییەکی لەو شێوەیەدا، باشترە بۆ هەرکەسێک کە بێ مەرج پشتیوانی لە کرۆکی ئازادبوونی ڕادیکاڵی شۆڕشی میسر بکات، بەڵام پێویستە خۆمان لەسحری کەیسێکی دۆڕاو بپارێزین و کارێکی ئاسانە ئیعجابی خۆمان جوانی سەرنجڕاکێشی ڕاپەڕینەکان، کە مەحکومن بەشکست نیشان بدەین. چەپی ئەمڕۆ ڕووبەڕووی گرفتی (نەرێی یەکلاکەرەوە دەبێتەوە): بەوەی چ جۆرە سیستەمێک لە جێگای سیستەمە کۆنەکە دابنێین دوای بەرپاپوونی ئەو شۆڕشانە، لە کاتێکداحەماسەتی گەورەبۆ چرکە ساتی یەکەم کۆتایی هاتووە؟ لەو چوارچێوەیەدا، لە (خۆپیشاندانەکانی مایسی ئیسپانیا indignados -8)، مانفێستی ئەوە ڕاگەیەندرا یەکەم شت، کە پێویستمان پێی دەبێت، برینییە لە زمانێکی سیاسی نوێ: هەندێک لە ئێمە خۆیان بە پێشکەوتوخواز دەزانن، هەندێکی دیکەمان خۆیان بە بڕوادار و هەندێکمان بێ بڕوا، هەروەها هەندێکی دیکەمان خاوەن ئایدۆلۆژیایەکی دیاریکراون، هەندێکیشمان کەسانی سیاسین...هتد، بەڵام هەموومان دوودڵین و تورەین لە داهاتووی ئەو بارودۆخە سیاسی و ئابووری و کۆمەڵایەتیەی دەوری ئێمەی داوە، ئەویش لەبەرئەوەی: گەندەڵیەکی زۆر هەیە لە ناو سیاسیەکاندا، لە ناو بازرگاناندا، لەناو خاوەن بانکەکاندا... ئەمانە ئێمەیان لە پەلوپۆخستوە، بەبێ بوونی هیچ دەنگێک. ناڕازی بووان خۆپیشاندان دەکەن، لەپێناو ڕاستیەکی نەگۆڕدا، کە دەبێت لە کۆمەڵگەدا هەبێت ئەویش برینییە لە: مافی شوێنی نیشتەجێ بوون، بوونی ئیش، مافی کلتوری، تەندروستی، خوێندن، بەشداری سیاسی، مافی ئازادی پەرەپێدانی شەخسی، مافەکانی بەکاربردن بۆ ژیانێکی خۆش بەخت و تەندروست. ئەوانە دژی توندوتیژین و داوای (شۆڕشێکی ئەخلاقی) دەکەن. لەبری ئەوەی پارە بخرێتە سەروو مرۆڤەوە، پێویستە پارە لەپشت خۆمان دابنێین بۆ خزمەتکردن. ئێمە مرۆڤین نەوەک شت.من بەرهەمی ئەو شتە نییم کە دەیکڕم، یان چۆن دەیکڕم و لە کێی دەکڕم. کێ دەبێتە نوێنەری ئەو شۆڕشە. بزوتنەوەکەی ئیسپانیا، بەتەواوی چینی سیاسی ،بەهەردوولای ڕاست و چەپ،

دوورخستۆتەوە چونکە ئەوانە گەندەڵن و ئامەزرۆی دەسەڵاتن. لەگەڵ ئەوەشدا زنجیرەیەک داوای ئاراستە کردوە- بۆ کێ؟ بۆ خودی خەڵکیش نا. بزووتنەوەی indignados داوا دەکات خەڵکی خۆیان ببنە ئەو گۆڕانەی کە دەیانەوێت ببێت، چونکە کەسی دیکە نییە ئەو کارەیان بۆ بکات. ئەمە خاڵی لاوازی سەرەکی نارەزایەتیەکانی ئێستایە: ئەو نارەزایەتیانەی گوزارشت لە تورەیی راستەقینە دەکەن، بەڵام لە توانایاندا نیە خۆیان وەربگێرنە سەر بەرنامەیەکی پۆزەتیڤ بۆ گۆڕانی سیاسی و کۆمەڵایەتی. ئەو نارەزایەتیانە گوزارشتن لە روحی شۆڕش، بەڵام بەبێ بوونی شۆڕش.

باروودۆخی یۆنان مایەی دڵخۆشیە، ئەویش بەهۆی پابەندبوون بە نەریتی خۆڕێکخستنی هەنگاو بەهەنگاو (ئەو نەریتە لە ئیسپانیا لە دوای روخانی رژێمی فرانکۆوە نەماوە)، بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا لە یۆنان ئاستی خۆڕێکخستنی خۆپێشاندەران سنوورداره، ئەویش بەهۆی بوونی مەسافەیەکی یەکسانی ئازاد بۆ هەمووان بەبێ بوونی دەسەڵاتێکی ناوەندی بۆ بەڕێوەبردنی ئەو دۆخە. لە بواری گشتیدا هەمووان وەک یەک کاتیان هەیە بۆ قسەکردن و هەموو ئەو شتانەی دیکەش، کە دەیانەوێت بیکەن. کاتێک خۆ پیشاندەران رایانگەیاند، کە دەیانەوێت چی بکەن، چۆن زیاتر تەنها لە خۆپیشاندان ئەنجامبدەن؟ بۆچوونی دەستەجەمعی بریتی بوو، لەوەی کە ئەوان خوازیاری دروستکردنی پارتێکی نوێ نین، هەروەها نایانەوێت دەست بەسەر دەسەڵاتی دەوڵەتدا بگرن، بەڵکو ئامانجی بزوتنەوەکەیان بریتی دەبێت لە فشارخستنە سەر پارتە سیاسیەکان، بەڵام وەک ئاشکرایە ئەمە بەس نییە بۆ سەپاندنی دووبارە رێکخستنەوەی ژیانی کۆمەڵایەتی. پێکهاتەیەکی بەهێز پێویستە بۆ سەرلەنوێ رێکخستنەوەی ژیانی کۆمەڵایەتی بۆ دەرکردنی بڕیاری خێرا و جێبەجێکردنیان لەگەڵ بەکارهێنانی هەرتوندییەکی پێویستدا.

پەراوێزەکان:

1. لێپزینگ:شارێکی ئەڵمانیە لە ناوچەرگەی هەرێمی مینرۆپۆلینان.

2. جەنگی بەناوبانگی واتەرلۆ کە تیایدا سوپای ناپلیۆن لەلایەن هێزی هاوپەیمانانی 7 وڵاتەوە تێکشکێنرا، لە 18ی حوزەیرانی ساڵی 1815. واتەرلۆ شوێنێکە لەو کاتەدا سەر بە هۆڵەندا بووە، بەڵام ئێستا سەر بە وڵاتی بەلجیکایە.

3. مارک دوگان: گەنجێکی29 ساڵەی دانیشتوی شاری تۆتنهامی بەریتانیا بوو، لە خۆپیشاندانەکانی ئابی 2011 ئەو وڵاتەدا لە لایەن پۆلیسەوە کوژرا.

4 ◪ -1937 نەمردووە): فەیلەسوفێکی فەرەنسیە، سەر بە باڵی چەپ و ترادیسۆنی کۆمۆنیزمە.

5. نۆرمان تیبت (-1931نەمردوە): سیاسەکی بەریتانیە، سەر بە پارتی پارێزگارانە. لەماوەی کاری سیاسی خۆیدا چەندین پۆستی جیاجیای وەرگرتووە.

6. پیشەسازی پۆرن: پیشەسازی سێکس فرۆشی کە لە رێگای جۆراوجۆرەوە ئەنجام دەدرێت بۆ نمونە: فیلم، گۆڤار، کتێب...هتد.

7. زیگمەنت بومان (-1925 نەمردووە): کۆمەڵناسێکی پۆڵەندیە، دەربارەی مۆدێرنتی، پۆست مۆدێرنتی، هۆلۆکۆست، بەرخۆری، مۆدێرنتی شل دەنووسێت.

8. indignados :بزوتنەوەی نارازی ئیسپانیا کە لە ساڵی 2011 دا سەریهەڵدا ، بزووتنەوەکە بە مانای تورەیی دێت، کە تیایدا خۆپیشاندەران داوای چاکسازی سیاسی و ئابوریان دەکرد.

سەرچاوەکان:

1. http://www.lrb.co.uk/2011/08/19/slavoj-zizek/shoplifters-of-the-world-unite

2. زانیاریەکان دەربارەی پەراوێزەکان لە سایتی ویکیپیدیا وەرگیراون لەلایەن وەرگێڕەوە